

СТ А Н О В И Щ Е

От: **ПРОФ. Д-Р ГАЛИНА ГЕОРГИЕВА КУРТЕВА**,
професионално направление: 3.7. *Администрация и управление*,
научна специалност: *Социално управление*
ВУ/ Научна организация: *Бургаски свободен университет*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност (докторска програма) „Администрация и управление (Бизнес администрация)“ в МВБУ.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №143/04.07.2024 на Ректора на МВБУ и решение на първото заседание на научното жури от 17.07.2024г.

Автор на дисертационния труд: **Милка Христова Нанова**

Тема на дисертационния труд: **Ролята на комуникациите при управление на проекти**

Научен ръководител: **доц. д-р Дарян Бойков**

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Наредбата за развитие на академичния състав на МВБУ.

I. Справка за кандидата

Докторантката Милка Христова Нанова е завършила СУ „Св. Кл. Охридски“ спец. Руска филология през 1992г., а през 2005г. получава магистърска степен по Международни икономически отношения в УНСС – София. От 2021г. се обучава в МВБУ по докторска програма „Администрация и управление (Бизнес администрация)“, съгласно Заповед № 252/09.12.2021г. на Ректора на МВБУ. Обучението се осъществява в самостоятелна форма.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на тема „Ролята на комуникациите при управление на проекти” има класическа структура – увод, три глави, заключение и библиографска справка, както и списък на използваните фигури и таблици в текста. *Обемът на разработката е повече от задоволителен - 183 стр., в т.ч. и 1 приложение в обем 6 страници. Съдържанието е сравнително добре балансирано по глави и параграфи.* Основният текст е подкрепен с 42 фигури и 25 таблици.

В дисертационния труд е изследван един актуален за съвременните организации въпрос, свързан с проектния мениджмънт и конкретно с ролята на комуникациите при управлението на проекти. Докторантката обосновава актуалността на изследвания проблем с увеличаването на размера и сложността на съвременните проекти за развитие на организациите, произтичащо от множество фактори като глобализацията, динамиката в организационната и управленската среда, развитието на комуникационните технологии, както и броят на заинтересованите страни от реализацията на тези проекти. Докторантката акцентира върху необходимостта от създаване на условия за ефективна комуникация, което е предпоставка за успешна реализация на един проект.

Предмет на изследването в дисертационния труд е управлението на комуникациите и комуникационните процеси при управлението на проекти, обектът - комуникацията като област с ключова роля и значение за управлението на проекти, свързана с тяхното ефективно управление и цялостен успех.

Основната теза на докторантката е, че за успешното управление на проекти и реализиране на планираните дейности, ключова роля имат различни комуникационни техники и подходи. За доказване на своята теза докторантката си поставя за цел да изследва ролята на комуникациите и комуникационните процеси при управлението на проекти. Обект на проверка са 3 хипотези. Първата е свързана с допускането, че за успешното управление на един проект са необходими комплекс от компетенции. При втората хипотеза докторантката допуска, че липсата на компетенции на ръководителя са бариера за успешното управление на проекта, а при третата хипотеза предположението е, че за постигане на ефективност в управлението, проектният екип и заинтересованите страни също се нуждаят от определен набор от компетенции.

За изпълнение на изследователската си цел, докторантката си поставя четири задачи: очертаване на теоретичната рамка на изследвания проблем; изследване управлението на комуникациите като ключова област при управлението на проекти; провеждане на емпирично изследване за определяне значимостта на комуникациите и тяхната роля при управлението на проекти, и на тази база извеждане на препоръки за подобряване на комуникациите при управлението на проекти.

Обобщената ми оценка е, че докторантката коректно обосновава актуалността на проучваната от нея проблематика, ясно е очертала целта и обекта на дисертационното си изследване, и е дефинирала правилно основната си теза.

За да докаже основната теза на дисертационния си труд докторантката проучва, анализира и систематизира различни литературни и информационни източници. Представеният списък съдържа 73 източника (книги, статии) на български и английски език. *Използваната литература е разнообразна и фокусирана към изследвания научен проблем, уместно и коректно е цитирана.*

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните резултати от изследването са представени в отделните части на

дисертационния труд.

В първа глава въз основа на проучване и анализ на основната литература по проблематиката на дисертационния труд докторантката изяснява понятийния апарат, идентифицира основните участници в управлението на проекти, представя популярните в специализираната литература методи при управление на проекти, управление на риска в проекта, стратегии за управление на комуникациите при реализация на проекта и предлага своето виждане за практически приложими методически подходи и инструменти.

Трябва да се подчертае научната акуратност на докторантката при извеждането на работните дефиниции на понятията „комуникация“, „проект“, „управление на проекти“, „проектен екип“. В тази глава докторантката обосновава и предлага своето виждане за набора от компетентности на ръководителите на проектни екипи и съдържанието на комуникационната компетентност при управлението на проекти. Предложени са авторови разработки на Модел на компетентности на ръководителите на проектни екипи и Модел на комуникационна компетентност при управлението на проекти. За нуждите на дисертационното изследване докторантката аргументирано предлага модификация на класическия управленски цикъл на Файол и модела на жизнения цикъл на проекта и представя своя Модел за управление на проекти, който включва ключовите управленски принципи по всяко време във всяка фаза на проекта. Предвид критичните компоненти в управлението на проекти (график, бюджет, обхват и качество) и риска, който те могат да предизвикат, докторантката предлага използването на Карта на риска на проекта и попълването на Регистър на предприетите действия за управление и контрол на идентифицираните рискове. Висока оценка заслужава и предложената от авторката Стратегия за управление на комуникациите в проектите, което е предпоставка за ефективната им реализация.

Във втора глава докторантката разглежда управлението на комуникациите като ключова област при управлението на проекти, като специално внимание отделя на комуникациите при управлението на международни проекти и предлага своето виждане за Стратегия за управление на комуникациите в международни проекти. Отчитайки културната идентичност като комуникационен проблем в международната проектна среда докторантката систематизира проблемите и инструментите, свързани с тази идентичност. В тази глава докторантката систематизира и Комуникативните компетенции на ръководителя на един проект и предлага Модел за ефективно ръководство, като обосновава възможността популярните лидерски стилове да се прилагат като стратегии за постигане на ефективност.

В трета глава са представени резултатите от емпиричното изследване на ролята на комуникациите при управлението на проекти. За постигането на тези резултати съдейства ясната и последователна методология, приложена от докторантката, което ѝ позволява успешно да провери и обоснове научната си теза. Използваният изследователски инструментариум е разнообразен. Докторантката Милка Нанова успешно прилага както научни (синтез, анализ, сравнение, обобщение), така и емпирични (количествени и качествени) методи. Обобщаването и анализирането на информацията от проведеното анкетно проучване разкрива уменията на докторантката да синтезира, систематизира, верифицира и въз основа на това аргументирано да предлага насоки и препоръки за преодоляване на проблеми в комуникационните процеси и подобряване на комуникационната ефективност при управлението на проекти.

Обобщената ми оценка е, че резултатите в дисертационния труд имат теоретичен, методологичен и приложен характер и кореспондират изцяло с поставените задачи в увода на разработката, което е основание да се отчете успешната детайлна реализация на основната цел на изследването.

IV. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

Някои от постигнатите резултати в дисертационния труд, като отделни постановки, идеи и предложения могат да се оценят като *приноси с научен и научно-приложен характер*. Приемам изведените от докторанта Милка Нанова приноси моменти в дисертационния ѝ труд. Оценявам ги като значими както за практиката, така и за обогатяване на съществуващите знания по проблематиката, изследвана в дисертационния труд.

По мое мнение значими за теорията са предложените авторови дефиниции на основни понятия в областта на проектния мениджмънт (проект, управление на проекти, проектен екип, проектен рис, управление на риска в проекти) и комуникационните процеси при управлението на проекти (комуникация, управление на комуникациите в проекти, културна идентичност при управлението на международни проекти). Теорията на проектния мениджмънт се обогатява и с предложения от авторката допълнителен компонент при управлението на комуникациите в международни проекти: културна идентичност (проблеми / бариери и инструменти за въздействие).

В своята цялост дисертационното изследване има практико-приложен характер с:

- Авторските разработки на Модел на компетентности на ръководителите на проектни екипи; Модел на комуникационна компетентност при управлението на проекти; Модел за управление на проекти; Модел за ефективно ръководство.
- Предложените Карти за управление на „рискове-заплахи“ и „рискове – възможности“ са полезни.
- Авторските указания за прилагане на Стратегия за управление на комуникациите в проекти; Стратегия за управление на комуникациите в международни проекти; Стратегии за постигане на ефективност.
- Предложените препоръки за подобряване на комуникациите в процеса на управление на проекти.

V. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Милка Нанова представя 6 публикации по проблематиката на дисертационния труд: пет доклада, представени на международни научни форуми и една статия в международно списание. Една от публикациите е самостоятелна.

Публикациите са достатъчни съгласно минималните наукометрични показатели. В тях се популяризират основната теза, постигнати резултати от изследването и приносните моменти от дисертацията.

VI. Оценка на автореферата

Депозираният автореферат е 47 страници. Той е добре оформен съобразно изискванията и неговото съдържание кореспондира коректно с основната разработка, като отразява в синтезиран вид съдържанието на дисертационния труд, тезата, обекта и методологията на изследването, както и получените крайни резултати.

Авторефератът включва и справка на приносните моменти в проведеното научното изследване. Справката е съставена правилно и отразява обективно постигнатите от докторантката резултати.

VII. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки по изложението на идеите и постановките в дисертационния труд.

Отчитайки практическата приложимост на постигнатите от докторантката резултати, представени в дисертационния труд, считам за уместно тя да публикува самостоятелна разработка с методически указания за ефективно управление на комуникациите при управлението на проекти.

VIII. Обобщено заключение

Разработката на тема „Ролята на комуникациите при управление на проекти“ има качества на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор“. Направеното изследване в разработката показва способността на докторантката Милка Христова Нанова да формулира и анализира актуален научен проблем; да обобщава мнения; да проучва практиката и да обосновава теоретико-методологични конструкции, някои от които могат да бъдат оценени като приноси с научен и научно-приложен характер.

Като отчитам достойнствата на научната разработка изказвам **положителната си оценка** за дисертационния труд и препоръчвам на членовете на Научното жури **да присъдят** научната и образователна степен „ДОКТОР“ по научна специалност **„Администрация и управление (Бизнес администрация)“ в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ на Милка Христова Нанова.**

18.07. 2024

Подпис:
/проф. д-р Галина Куртева/